

Економіка, управління та адміністрування, (2 (108), 51–56.
[https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-51-56](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-51-56)

5. Бурлакова І. (2022). Психологія професійного мислення, готовність до змін : навчально-методичний матеріал. – Київ, Видавництво КРЦПК. – 68 с.

6. Uddin LQ. Cognitive and behavioural flexibility: neural mechanisms and clinical considerations. *Nat Rev Neurosci*. 2021 Mar;22(3):167-179. doi: 10.1038/s41583-021-00428-w. Epub 2021 Feb 3. PMID: 33536614; PMCID: PMC7856857. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7856857/>

Наталія Чугасва,

доцент кафедри психології
навчально-наукового інституту
права та психології Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук,
доцент

ОСВІТНІЙ КОУЧИНГ ЯК ВИД НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

У контексті трансформаційних змін в освіті та зростання запитів на індивідуалізований підхід до розвитку особистості зростає потреба в сучасних, ефективних формах психологічної допомоги. Одним із таких напрямів є освітній коучинг – відносно новий, але динамічно зростаючий формат психолого-педагогічного супроводу, що сприяє розкриттю потенціалу особистості в навчальному середовищі. Освітній коучинг поєднує в собі елементи психологічної підтримки, фасилітації, наставництва та педагогічного консультування, адаптованого до потреб як учнівської, так і педагогічної спільноти.

Сучасні виклики освітнього середовища, зокрема емоційне вигорання педагогів, зниження мотивації до навчання здобувачів, недостатній рівень розвитку soft skills та комунікативних компетентностей, посилюють актуальність коучингових підходів. Традиційні методи психологічної підтримки часто не відповідають динаміці й складності запитів, які виникають у процесі навчання та соціалізації. Саме тому коучинг розглядається як ефективний спосіб активізації

внутрішніх ресурсів особистості, а також формування відповідального ставлення до власного розвитку.

Освітній коучинг визначається як системний процес партнерської взаємодії між коучем і клієнтом (учнем, студентом, педагогом), спрямований на самовизначення, постановку цілей, розвиток навчальної мотивації, підвищення рефлексивності та розкриття внутрішнього потенціалу особистості. Зазначимо, що це не директивна форма впливу, а процес, у якому коуч допомагає людині знайти власні відповіді, виробити стратегії дій і прийняти відповідальність за свої рішення.

На відміну від класичних форм психологічної інтервенції (наприклад, психокорекції або психотерапії), коучинг не спрямований на подолання «проблем», а акцентує увагу на розвитку особистісних ресурсів. У цьому контексті важливо відрізнити коучинг від наставництва: коуч не дає готових порад, а стимулює клієнта до самостійного пошуку ефективних рішень. Це робить коучинг особливо актуальним у сфері освіти, де ключовим завданням є формування самостійної, відповідальної та мотивованої особистості.

Основною метою освітнього коучингу є оптимізація особистісного й навчального розвитку учасника освітнього процесу шляхом активізації його внутрішніх ресурсів, формування навичок самоусвідомлення, постановки цілей та відповідальності за власну діяльність.

Серед додаткових цілей освітнього коучингу можна виділити:

- розвиток навчальної автономії та саморегуляції;
- підвищення самооцінки, впевненості у власних силах;
- підтримка адаптації здобувача в нових умовах навчання (наприклад, перехід між освітніми рівнями);
- формування емоційної компетентності та стресостійкості;
- профілактика професійного вигорання серед педагогів;
- створення умов для педагогічного партнерства та освітнього лідерства.

У центрі уваги освітнього коучингу – розвиток внутрішньої мотивації, а не зовнішнього контролю. Такий підхід відповідає парадигмі гуманістичної психології, де особистість розглядається як активний творець власної життєвої траєкторії.

Зауважимо, що освітній коучинг ґрунтується на низці фундаментальних принципів:

1. Партнерство та горизонтальність взаємодії: коуч і клієнт не перебувають у позиції «експерт – підлеглий», а будують рівноправні відносини, засновані на взаємоповазі.

2. Довіра та конфіденційність: створення безпечного простору для відкритого діалогу.

3. Суб'єктність клієнта: визнання автономії клієнта, його здатності приймати самостійні рішення й нести за них відповідальність.

4. Ресурсний підхід: зосередження не на проблемах, а на можливостях і потенціалі.

5. Рефлексивність: активне стимулювання самоаналізу, критичного мислення, усвідомленості.

6. Цілеспрямованість: процес коучингу завжди зорієнтований на досягнення чітко сформульованих, реалістичних та екологічних цілей.

7. Контрактність: попереднє визначення умов, меж і очікувань від співпраці.

Таким чином, освітній коучинг як вид надання психологічної допомоги становить перспективний інтегруючий напрям, що знаходить своє місце між психологією, педагогікою та управлінськими практиками. Його сутність полягає не лише у підтримці, але й у формуванні активної суб'єктної позиції усіх учасників навчального процесу. Коучинг є не реакцією на проблему, а формою супроводу, яка орієнтована на розвиток і зростання.

У сучасному освітньому контексті, де домінують принципи людиноцентризму, партнерства та емоційного благополуччя, коучингові технології виступають ефективним інструментом розвитку освіти. Їх застосування дозволяє реалізовувати потенціал учасників навчального процесу, як здобувачів, так і педагогів, сприяє формуванню стійких особистісних стратегій та впливає на зростання якості освітнього середовища загалом.

Список використаних джерел

1. Чугаєва Н. Ю. Психологічні особливості педагога-наставника як умова ефективної соціалізації студентів. Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2017. 200 с.